

Pöytäkirja 2/2023

VANHUSNEUVOSTO, ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUE

Aika Keskiviikko 8.3.2023 klo 13.00–14.55

Paikka WSOY-talo, Mannerheiminkatu 20, Porvoo, K-porras, 3. kerros,
neuvotteluhuone sekä Teams

Osanottajat

☒	Hans Blomberg (puh.joht.)
☐	Hannes Bjurström
☒	Nina Björkman-Nysten
☐	Eeva Hava
☒	Juha Huotari
☒	Petri Hyvönen (14–18 §, Teams)
☒	Hannele Käenaho-Virtala
☒	Kenneth Levin
☐	Carl-Johan Numelin
☒	Erja Sihlman (Teams)
☒	Leena Sorjonen
☐	
☒	Rita Lönnroth (siht.)

14–24 §

14 KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja Hans Blomberg avasi kokouksen ja toivotti kokoukseen osallistujat tervetulleiksi.

15 KOKOUKSEN OSALLISTUJEN TOTEAMINEN JA JÄRJESTÄYTYMINEN

Kokouskutsu liitteineen on lähetetty sähköpostitse.

Sihteeri Rita Lönnroth suoritti nimenhuudon. Petri Hyvönen ja Erja Sihlman osallistuivat etäyhteyden kautta.

Ehdotus: Todetaan, että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös: Todettiin, että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

16 ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEEN

Ehdotus: Esityslista hyväksytään.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin yksimielisesti.

17 EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAN HYVÄKSYMINEEN

Vanhusneuvoston 13.2.2023 pitämän kokouksen pöytäkirja, liite 1/17.

Ehdotus: Pöytäkirja hyväksytään.

Päätös: Pöytäkirja hyväksyttiin yksimielisesti lisäyksellä, että pöytäkirjassa pitää mainita esityslistan lähettämistapa ja pöytäkirjaan pitää merkitä sekä läsnä olevat että poissaolevat jäsenet.

18 VANHUSNEUVOSTON TOIMINTASÄÄNNÖN TARKASTAMINEEN

Hyvinvointialueen hallitus on 26.1.2023 hyväksynyt vanhusneuvoston toimintasäännön, joka astui voimaan 27.1.2023. Toimintasääntö, liite 1/18.

Toimintasääntö on luonteeltaan yleisluontoinen. Vanhusneuvosto voi järjestäytymiskokouksessaan nostaa siihen omia näkemyksiä. Toimintasääntöä tarkastetaan tarvittaessa.

Vanhusneuvosto pani kokouksessaan 13.2.2023 asian pöydälle. Camilla Söderströmille ja Tomas Määtälle annettiin tehtäväksi selvittää mahdollisuudet poistaa toimintasäännöstä lause ”Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo- ja puheoikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja”.

Hyvinvointialueen hallintolakimies Tomas Määtä on 16.2.2023 ilmoittanut vanhusneuvoston jäsenille seuraavan:

”Aluevaltuuston kokousten osalta hyvinvointialueen hallintosäännön §:ssä 112 todetaan, seuraavaa: *Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus aluevaltuuston kokouksessa, osallistumatta kuitenkaan päätöksentekoon. Muiden vaikuttamistoimielinten edustajilla on läsnäolo-oikeus ja puheenjohtajan harkinnan mukaan oikeus ottaa osaa keskusteluun. Näillä edustajilla ei ole läsnäolo-oikeutta silloin kun käsiteltävään asiaan sisältyy salassa pidettäviä tietoja.*

Aluevaltuuston kokouksissa on siis noudatettava hallintosäännön määräyksiä vaikuttamistoimielinten edustajien läsnäolo-oikeudesta silloin, jos valtuustossa käsitellään asioita, jotka sisältävät salassa pidettäviä tietoja.

Lautakuntien kokousten osalta hallintosäännön §:ssä 112 todetaan, että:

Lautakunnissa on vaikuttamistoimielinten edustajilla läsnäolo- ja puheoikeus.

Vanhusneuvoston toimintasääntöön tällä hetkellä sisältyvä maininta, jonka mukaan läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja, voidaan siis tarvittaessa jättää toimintasäännöstä myös pois.”

Ruotsinkielinen toimintasääntö teknisine korjauksineen, liite 2/18.

Ehdotus: Toimintasääntö tarkastetaan.

Päätös: Vanhusneuvosto päätti yksimielisesti ehdottaa hyvinvointialueen hallitukselle, että toimintasäännön kappaleesta ”Vanhusneuvoston edustajilla on läsnä- ja puheoikeus erikseen määriteltujen toimielinten kokouksissa ...” poistetaan lause ”Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja”.

Samalla vanhusneuvosto päätti yksimielisesti tehdä teknisiä muutoksia ruotsinkieliseen toimintasääntöön liitteen 2 mukaisesti.

19 LAUSUNTO LIIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN TOIMINTAOHJEESTA

Vanhusneuvosto päätti kokouksessaan 13.2.2023, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden toimintaohje käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Palveluiden järjestäminen -lautakunta on 15.2.2023 hyväksynyt toimintaohjeen noudettavaksi 1.2.2023 alkaen (päivitettyä ohjetta ei vielä ole saatavissa).

Liikkumista tukevia palveluita voidaan järjestää sekä sosiaalihuoltolain että vammais- palvelulain perusteella. Ohje koskee myös erityishuollon kuljetuksia.

Ohjeen lisäksi sovelletaan ohjeita sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien matkojen tarkemmasta käyttöalueesta, myöntämiskriteereistä ja omavastuun suuruudesta sekä vammais- palvelulain perusteella myönnettävien matkojen omavastuun suuruudesta.

Toimintaohje sisältää ohjeet myös kuljetuspalvelun yhdistelystä irrottamisesta ja vakiotaksioikeudesta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden toimintaohje (alkuperäinen ohje), liite 1/19.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuljetuspalveluiden asiakasraati on koonnut listan olennaisimmista havaituista vaikeavammaisten ja ikääntyneiden kuljetuspalveluiden puutteista, liite 2/19.

Ehdotus: Vanhusneuvosto antaa lausunnon toimintaohjeesta.

Päätös: Vanhusneuvosto totesi, että liikkumisen palveluiden järjestely on monimutkainen ja että tässä vaiheessa siihen liittyy niin paljon ongelmia, että vanhusneuvoston on vaikea antaa lausuntoa toimintaohjeesta.

Vanhusneuvosto päätti yksimielisesti välittää hyvinvointialueen hallitukselle asiakasraadin kokoaman listan kuljetuspalveluiden puutteista ja kehottaa hyvinvointialueen hallitusta viipymättä korjaamaan kuljetuspalveluiden ongelmat.

20 LAUSUNTO SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISTEN LIIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN MYÖNTÄMISPERUSTEISTA

Vanhusneuvosto päätti kokouksessaan 13.2.2023, että sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden myöntämisperusteet käsitellään seuraavassa kokouksessa. Palveluiden järjestäminen -lautakunta on 15.2.2023 hyväksynyt myöntämisperusteet noudettaviksi 1.2.2023 alkaen (päivitettyä ohjetta ei vielä ole saatavissa).

Liikkumista tukevat palvelut ovat sosiaalihuoltolain (1301/2014) 23 § mukainen sosiaalipalvelu. Se on kyseisen lain 11 §:ssä määriteltyyn tuen tarpeeseen vastaava asiakkaan hyvinvoinnille välttämätön sosiaalipalvelu.

Tässä asiakirjassa määritellään palvelu siltä osin, kuin se koskee sosiaalihuoltolain 23 §:n 3 momentin 4-kohtaa, jolloin liikkumista tukeva palvelu järjestetään korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Palvelu perustuu hakijan palvelutarpeen arviointiin ja viranhaltijan tekemään päätökseen. Hakijalla ei ole subjektiivista oikeutta palveluun. Palvelua järjestetään tarkoitukseen varattujen määrärahojen nojalla ja rajoissa.

Palvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön itsenäistä suoriutumista ja asumista omassa kodissa. Sen tarkoituksena on tukea henkilöä suoriutumaan kodin ulkopuolisesta asioinnista itsenäisesti siten, että se vähentää muun palvelun tarvetta.

Palvelu kohdennetaan vanhuspalvelulain (980/2012) 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien tarkoittamille ikääntyneille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät:

1. asuu omassa kodissa tai palveluasunnossa poissulkien ne ikääntyneet henkilöt, joille on järjestetty tehostetun palveluasumisen palvelu julkisin varoin
2. toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi henkilöllä on merkittäviä liikkumisen vaikeuksia, joiden vuoksi hän ei pysty käyttämään julkista joukkoliikennettä tai palvelulinjaa ilman vaikeuksia
3. perheessä ei ole mahdollisuutta oman auton käyttöön
4. liikkumista tukevilla palveluilla voi itsenäisesti tai saattajan avustuksella suoriutua kodin ulkopuolisesta asioinnista.

Puutteet paikallisessa joukkoliikenteessä, esimerkiksi julkisen liikenteen aikataulut tai reitit, eivät yksinään ole myöntämisperuste.

Liikkumista tukeviin palveluihin oikeutetulle henkilölle myönnetään korkeintaan kahdeksan (8) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Matka voi olla korkeintaan 25 kilometriä per suunta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Matkoja ei voi siirtää muille kuukausille. Kyseessä on kuljetusmuoto, jossa asiakas tilaa kuljetuksen hyvinvointialueen osoittamasta kuljetuspalvelun ohjauskeskuksesta. Eri asiakkaiden kuljetuksia voidaan yhdistää.

Liikkumista tukeva palvelu on henkilökohtainen palvelu eikä sitä voi luovuttaa toiselle henkilölle. Liikkumista tukevaa palvelua ei voi käyttää lääkärissäkäynti-, sairaala- tai kuntoutusmatkoihin, joihin haetaan korvausta Kansaneläkelaitokselta. Palvelua ei voi käyttää sellaisiin matkoihin, josta saa korvausta muualta, esimerkiksi vakuutusyhtiöltä.

Palvelu myönnetään, kun palvelulle määritellyt tavoitteet täyttyvät henkilön osalta ja palvelun kohdentamisen perusteet (1–4) täyttyvät. Palvelu kohdennetaan ensisijaisesti pienituloisille ikäihmisille. Pienituloisuuden bruttotulorajana pidetään 1 200 euroa/kk ja pariskunnilla 2 100 €/kk.

Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden myöntämisperusteet Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden toimintaohje (alkuperäinen ohje), liite 1/20.

Ehdotus: Vanhusneuvosto antaa lausunnon Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden myöntämisperusteista.

Beslut: Vanhusneuvosto päätti yksimielisesti yhtyä Itä-Uudenmaan vammaisneuvoston lausuntoon.

1. Liikkumista tukevien palveluiden määritelmä ja tavoitteet
Kohtaan voitaisiin lisätä: ”Sen tarkoituksena on tukea henkilöä suoriutumaan kodin ulkopuolisessa asiointissa itsenäisesti siten, että se vähentää muun palvelun tarvetta.”
2. Liikkumista tukevien palveluiden palveluprosessi
Kohtaan voitaisiin lisätä: ”Asiakas saa hänelle myönnettävästä tai hylätystä palvelusta valituskelpoisen päätöksen, johon on kirjattu palvelun sisältö tai yksilöidyt perustelut hylkäämiselle.”
3. Liikkumista tukevien palveluiden myöntämisperusteet
 - 3.1 Palvelun piiristä poissuljettu ne, joille järjestetty tehostettu palveluasuminen julkisin varoin.
 - Rajaus liittyen julkisin varoin järjestettyyn palveluasumiseen tarkoittaa eriarvoisuutta, joka ei ole hyväksyttävää.
 - Tehostettu palveluasuminen vähentää asioimisen tarvetta, mutta ei poista satunnaista tarvetta liikkua asumisen ulkopuolella. Tehostettua palveluasumista ei saa rajata myöntämisperusteiden ulkopuolelle.
 - SHL 23 § 11 mom. ei myöskään anna tällaista rajaamismahdollisuutta. Päätös tulee tehdä yksilöllisen tarpeen mukaan.
 - 3.3 ”Perheellä ei mahdollisuutta oman auton käyttöön”. Täsmällisempää lienee puhua samassa taloudessa asuvista.
 - 3.4 ”Palvelu kohdennetaan ensisijaisesti pienituloisille ikäihmisille. Pienituloisuuden bruttorajana pidetään 1 200 e/kk ja pariskunnilla 2 100 e/kk”.

Kuljetuspalveluja tarvitsevalla on aina myös muita ylimääräisiä kuluja terveyden-tilastaan johtuen. Tulorajoja tulee nostaa. Suositellaan rajaksi lukua, joka on kaksi kertaa takuueläkkeen määrää. Näin raja korjaantuu indeksikorotusten mukaisesti jatkossa.

4. ”Matka voi olla korkeintaan 25 km per suunta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella”

Tämä km-rajoitus estää etäällä keskustoista asuvia pääsemästä palvelujen piiriin (esim. Pellinki, Porlammi), mikä asettaa hyvinvointialueen asukkaat keskenään eriarvoiseen asemaan. Matka lähimpään kaupunkiin (Loviisa, Porvoo, Lahti, Kouvola) tulee mahdollistaa kaikille käyttäjille. Rajaus asioimiseen vain hyvinvointialueen sisällä pitää poistaa. Se estää hyvinvointialueen rajoilla asuvia kulkemasta lähinnä olevaan kaupunkiin, mikä lisää hyvinvointialueen kustannuksia.

21 LAUSUNTO IKÄÄNTYNEIDEN ASUNNON MUUTOSTÖIDEN MYÖNTÄMISPERUSTEISTA

Vanhusneuvosto päätti kokouksessaan 13.2.2023, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden asunnon muutostöiden myöntämisperusteet käsitellään seuraavassa kokouksessa. Palveluiden järjestäminen -lautakunta on 15.2.2023 hyväksynyt myöntämisperusteet noudettaviksi 1.2.2023 alkaen (päivitettyä ohjetta ei vielä ole saatavissa).

Asunnon muutostyö on sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 2 momentin mukainen muu sosiaalipalvelu. Se on kyseisen lain 11 §:ssä määriteltyyn tuen tarpeeseen vastaava asiakkaan hyvinvoinnille välttämätön sosiaalipalvelu. Palvelun tarkoituksena on tukea kotona selviytymistä. Palvelu perustuu hakijan palvelutarpeen arviointiin ja viranhaltijan tekemään päätökseen. Hakijalla ei ole subjektiivista oikeutta palveluun. Palvelua järjestetään tarkoitukseen varattujen määrärahojen nojalla ja rajoissa.

Myöntämisperusteet koskevat sosiaalihuoltolain nojalla järjestettäviä asunnon muutostöitä.

Asunnon muutostyöpalvelun tavoitteena on tukea ja edistää ikääntyneen henkilön itsenäistä suoriutumista ja asumista omassa kodissa. Tavoitteena on vähentää henkilön muun palvelun tarvetta ja/tai tarpeen mukaisen hoidon toteuttaminen omassa kodissa on mahdollista.

Palvelu kohdennetaan ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012, vanhuspalvelulaki) 3 §:n 1 momentin 1. ja 2. kohtien tarkoittamille ikääntyneille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät:

1. Fyysisen toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi liikkumisessa on merkittäviä vaikeuksia tai kaatumisriski omassa kodissa on merkittävästi kohonnut,
2. Merkittäviä vaikeuksia päästä kotiin, sieltä pois tai suoriutua päivittäistoiminnoista, esimerkiksi henkilökohtaisen hygienian hoidosta, WC-toiminnoista, ruoanlaitosta, ruokailusta, levosta ja
3. Kodin esteellisyys estää henkilön asumisen omassa kodissa, välttämättömien palvelujen järjestämisen kotiin tai ilman pienimuotoisia muutostöitä henkilölle jouduttaisiin järjestämään huomattavasti raskaammat hoivan ja huolenpidon palvelut (esim. palveluasuminen).

Palvelu kohdennetaan pienituloisille ikäihmisille vakituiseen asuntoon. Pienituloisuuden bruttotulorajana rajana pidetään yksinelävällä korkeintaan 2 200 euroa kuukaudessa ja parisuhteessa asuvilla korkeintaan 3 500 euroa kuukaudessa. Tulorajoissa voidaan huomioida vuosittaiset mahdolliset indeksikorotukset.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden asunnonmuutostöiden myöntämisperusteet (alkuperäinen ohje), liite 1/21.

Ehdotus: Vanhusneuvosto antaa lausunnon Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden asunnon muutostöiden myöntämisperusteista.

Päätös: Vanhusneuvosto totesi, että rahan käyttö asunnon muutostyöhön on halvempi kuin moni muu tukipalvelu tai laitoshoido, joten pitäisi talousarvioon varata riittävästi rahaa tähän toimintaan.

22 LAUSUNTO ATERIAPALVELUN MYÖNTÄMISPERUSTEISTA

Vanhusneuvosto päätti kokouksessaan 13.2.2023, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ateriapalvelun myöntämisperusteet käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Ateriapalvelu on sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1. mom. 14 kohdan mukainen muu sosiaalipalvelu. Se on kyseisen lain 11 §:ssä määriteltyyn tuen tarpeeseen vastaava asiakkaan hyvinvoinnille välttämätön sosiaalipalvelu. Palvelun tarkoituksena on tukea kotona selviytymistä.

Palvelu perustuu hakijan palvelutarpeen arviointiin ja viranhaltijan tekemään päätökseen. Hakijalla ei ole subjektiivista oikeutta palveluun. Palvelua järjestetään tarkoitukseen varattujen määrärahojen nojalla ja rajoissa.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ateriapalvelun myöntämisperusteet, liite 1/22.

Ehdotus: Vanhusneuvosto antaa lausunnon Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ateriapalvelun myöntämisperusteista.

Päätös: Vanhusneuvosto kiinnitti huomioon siihen, ettei myöntämisperusteissa määritellä miten palvelu tuotetaan. Onko asiakkaan mahdollista valita monesta palveluntuottajasta? Kuinka laadun valvonta toteutetaan ja onko kyseessä lämmin ateria? Ateriapalvelun kilpailutusasiakirjoihin on yksityiskohtaisesti määritettävä aterioilta vaadittava ravitsemuslaatu, laadun todentaminen ja seuranta.

Vanhusneuvosto päätti yksimielisesti ehdottaa, että ”Erikoisruokavaliot huomioidaan”-lause lisätään kappaleeseen: ”Ateriapalveluntarve on lähtökohtaisesti päivittäinen. Palvelun tarpeen muuttuessa ateriatilausten määrää voidaan lisätä, vähentää tai lopettaa yksilöllisen kokonaistilanteen perusteella.”

23 KYSELY 65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN SIPOOLAISTEN HYVINVOINNISTA

Hans Blomberg kertoi Sipoon vanhusneuvoston 65-vuotialle ja vanhemmille ihmisille keväällä 2022 tehdystä kyselytutkimuksesta.

Päätös: Vanhusneuvosto päätti yksimielisesti, että kyselytutkimus otetaan vanhusneuvoston seuraavan kokouksen esityslistalle, tarkempaa käsittelyä varten.

24. SEURAAVA KOKOUS

Päätös: Päätettiin pitää seuraava kokous tiistaina 11. huhtikuuta klo 13 (varapäivät 17. ja 18. huhtikuuta). Kokoukseen kutsutaan vastuualuejohtaja Kirsi Oksanen.